

دانشگاه الزهراء (س)
دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد

پایان نامه
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان
بررسی اثر هدف گذاری تورم روی مبادله بین تورم و بیکاری
یک مطالعه بین کشوری (سال های ۲۰۰۶ - ۱۹۹۱)

استاد راهنما
دکتر زهرا افشاری

دانشجو
فاطمه نعمتی

خرداد ۱۳۸۷

دانشگاه الزهراء (س)
دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد

پایان نامه
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان
بررسی اثر هدف گذاری تورم روی مبادله بین تورم و بیکاری
یک مطالعه بین کشوری (سال های ۲۰۰۶ - ۱۹۹۱)

استاد راهنما
دکتر زهرا افشاری
استاد مشاور
دکتر منیژه نخعی

دانشجو
فاطمه نعمتی

خرداد ۱۳۸۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول - کلیات پژوهش
۱	۱-۱- مقدمه
۳	۱-۲- مسأله پژوهش
۵	۱-۳- پرسش های پژوهش
۵	۱-۴- هدف پژوهش و ضرورت آن
۵	۱-۵- فرضیه پژوهش
۵	۱-۶- تعاریف عملیاتی
۶	۱-۷- نهاد یا موسساتی که می توانند از یافته های این پژوهش بهره گیرند
۷	۱-۸- اطلاعات مربوط به روش شناسی پژوهش
۷	۱-۸-۱- تعریف جامعه آماری و ویژگی های آن
۷	۱-۸-۲- ارائه مدل
۸	۱-۸-۳- تجزیه و تحلیل آماری
۸	۱-۹- سازمان دهی پژوهش
	فصل دوم - مروری بر ادبیات تئوریک
۱۱	۲-۱- مقدمه
۱۲	۲-۲- تورم
۱۲	۲-۲-۱- دیدگاه های مختلف در مورد علل ایجاد تورم
۲۰	۲-۲-۲- انواع تورم از نظر شدت
۲۱	۲-۲-۳- آثار مضر تورم
۲۲	۲-۲-۴- وضعیت تورم در جهان
۲۴	۲-۲-۵- روش های مقابله با تورم
۲۴	۲-۲-۵-۱- هدف گذاری نرخ ارز
۲۵	- مزایای عمده این نظام
۲۶	- محدودیت ها

صفحة

دانشگاه الزهرا
دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد

پایان نامه
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان
بررسی اثر هدف گذاری تورم روی منحنی فیلیپس
یک مطالعه بین کشوری (سال های ۲۰۰۶ - ۱۹۹۱)

استاد راهنما
دکتر زهرا افشاری

دانشجو
فاطمه نعمتی

اردیبهشت ۱۳۸۷

۲۶	۲-۵-۲-۲- هدف گذاری پولی
۲۷	- مزایا
۲۷	- محدودیت ها
۲۸	۲-۵-۲-۲- هدف گذاری تورم با گرایش نگاه به جلو
۲۸	۲-۵-۲-۲- هدف گذاری تورم
۳۴	- مزایا
۳۵	- انتقادات
۳۷	۲-۵-۲-۲- پیش شرط هایی لازم برای اتخاذ هدف گذاری تورم
۳۹	۲-۵-۲-۲- ویژگی های مهم چارچوب هدف گذاری تورم
۳۹	۱- تعیین هدف
۴۰	۲- تأثیر متقابل با سایر اهداف سیاستی
۴۲	۳- تعریف هدف
۴۳	۳-۴-۲-۵-۲- مدل و الش
۴۸	- قانون هدف گذاری تورم
۴۹	- تابع زیان بانک مرکزی
۵۰	- الگوی هدف گذاری تورم
۵۵	- تابع عکس العمل سیاستگذاری پولی
۵۸	۴-۵-۲-۲- تجربه هدف گذاری تورم در کشورهای جهان
۶۰	۵-۴-۲-۲- مطالعات مختلف در رابطه با زمان پذیرش هدف گذاری تورم
۶۹	۳-۲- خلاصه فصل
	فصل سوم- مروری بر رابطه تورم و بیکاری
۷۱	۱-۳- مقدمه
۷۱	۲-۳- رابطه بین تورم و بیکاری و شیب آن
۷۳	۳-۳- دلایل نزولی بودن شیب منحنی فیلیپس
۷۳	۱-۳-۳- تحلیل لیپسی
۷۵	۲-۳-۳- تحلیل منحنی فیلیپس بر پایه عوامل نهادی

۷۶	۳-۴- انتقادات فلیس و فریدمن از منحنی فلیپس
۷۸	۳-۵- منحنی فلیپس بلند مدت
۸۰	۳-۶- مدل ریاضی منحنی فلیپس
۸۳	۳-۷- مدل سه گوشه گوردن
۸۴	۳-۸- توضیحی بر انتظارات تطبیقی و عقلایی و اثر آن روی منحنی فلیپس
۸۶	۳-۹- خلاصه فصل

فصل چهارم- مروری بر ادبیات تجربی

۸۸	۴-۱- مقدمه
۸۹	۴-۲- مروری اجمالی بر مطالعات موافق و مخالف اتخاذ چارچوب هدف گذاری تورم
۱۰۴	۴-۳- مطالعات منتخب در رابطه بین هدف گذاری تورم و مبادله بین تورم و بیکاری
۱۰۴	۴-۳-۱- مطالعه کلیفتون و همکارانش
۱۱۲	۴-۳-۲- مطالعه آپرجیس و همکارانش
۱۱۷	۴-۴- تجربیاتی از نظام هدف گذاری تورم
۱۱۷	۴-۴-۱- هدف گذاری تورم در اقتصادهایی با بازارهای نو ظهور
۱۲۲	۴-۴-۲- بررسی هدف گذاری تورم در ترکیه
۱۲۷	۴-۴-۳- تجربه هدف گذاری تورم در نیوزیلند
۱۲۸	۴-۴-۴- تجربه هدف گذاری تورم در آلمان
۱۲۹	۴-۴-۵- مسائل عمومی ناشی از بکارگیری هدف گذاری تورم در کشورهای در حال توسعه

۱۳۰	۴-۵- خلاصه فصل
-----	----------------

فصل پنجم- چارچوب تحلیلی تحقیق ، ارائه مدل و تجزیه و تحلیل

۱۳۳	۵-۱- مقدمه
۱۳۵	۵-۲- معرفی مدل
۱۳۵	۵-۳- تعریف متغیرها
۱۳۶	۵-۴- نحوه به دست آوردن متغیرها

۱۳۶	۱-۴-۵-تورم
۱۳۷	۲-۴-۵-انتظارات تورمی
۱۳۷	۱-۲-۴-۵-کشورهای هدف گذار تورم
۱۳۷	۲-۲-۴-۵-کشورهای غیرهدف گذار تورم
۱۳۷	۳-۴-۵-بهره وری
۱۳۸	۴-۴-۵-بیکاری
۱۳۸	۵-۵-تعیین علائم مورد انتظار متغیرها
۱۳۸	۶-۵-نمونه مورد بررسی
۱۳۹	۷-۵-نتایج
۱۳۹	۱-۷-۵-مدل اول
۱۴۰	۲-۷-۵-مدل دوم
۱۴۲	۳-۷-۵-مدل سوم
	فصل ششم-نتیجه گیری و توصیه های سیاستی
۱۴۵	۱-۶-مقدمه
۱۴۶	۲-۶-نتیجه گیری
۱۴۷	۳-۶-پیشنهادات و توصیه های سیاستی برای اقتصاد ایران
۱۴۹	فهرست منابع و مآخذ پیوستها

فهرست نمودارها

- ۱۵ ۲-۱ افزایش تقاضای کل
- ۱۵ ۲-۲ افزایش حجم پول
- ۱۸ ۲-۳ تورم ناشی از فشار هزینه
- ۴۵ ۲-۴ ستانده و تورم با هدف گذاری تورم
- ۴۷ ۲-۵ اثرات کاهش در هدف تورم
- ۵۲ ۲-۶ شکاف تولید و وضعیت تعادلی کلان اقتصاد
- ۵۳ ۲-۷ اثر اعمال یک سیاست پولی انبساطی بر سطح تولید و قیمتها
- ۶۵ ۲-۸ تغییر پذیری متغیرهای کلان اقتصادی تحت نظامهای مختلف سیاست پولی
- ۶۸ ۲-۹ مقایسه نوسان در نرخ های بهره و ذخایر بین المللی در کشورهای هدف گذار و غیر هدف گذار تورم
- ۷۲ ۳-۱ منحنی فیلیپس
- ۷۳ ۳-۲ تعادل بازار کار
- ۷۵ ۳-۳ رابطه بین فقدان کار و نرخ بیکاری
- ۷۷ ۳-۴ افزایش تورم انتظاری در منحنی فیلیپس

- ۱ کشورهای مختلف
- ۴۱ ۲-۲ استقلال بانک مرکزی
- ۶۲ ۲-۳ کشورهای هدف گذار تورم، زمان پذیرش و مقدار
تورم هدف
- ۹۸ ۴-۱ مضرات و فواید حاصل از اتخاذ نظامهای مختلف
سیاست پولی
- ۱۰۰ ۴-۲ مقایسه نرخ تورم، نرخ ارز واقعی و نرخ بهره گروهی از
کشورهای هدف گذار تورم در دوره قبل و بعد از هدف
گذار تورم

فهرست جداول

- ۳۰ ۲-۱ انواع چارچوب سیاست پولی اتخاذ شده توسط کشورهای مختلف
- ۴۱ ۲-۲ استقلال بانک مرکزی
- ۶۲ ۲-۳ کشورهای هدف گذار تورم، زمان پذیرش و مقدار تورم هدف
- ۹۸ ۴-۱ مضرات و فواید حاصل از اتخاذ نظامهای مختلف سیاست پولی
- ۱۰۰ ۴-۲ مقایسه نرخ تورم، نرخ ارز واقعی و نرخ بهره گروهی از کشورهای هدف گذار تورم در دوره قبل و بعد از هدف گذاری تورم

صلى الله عليه وسلم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

از اوایل دهه ۹۰ میلادی برخی از کشورها درصدد استفاده از چارچوبی به نام هدف گذاری تورم جهت حفظ تورم پایین برآمدند، یکی از عناصر ضروری چنین چارچوبی تعیین هدف های مقداری صریح و مشخص برای نرخ تورم چند دوره بعد می باشد.

در طول سال های اتخاذ چارچوب هدف گذاری تورم همواره مطالعاتی به انتقاد از این چارچوب پرداخته است، بدین معنا که هدف گذاری تورم مبادله بین تورم و بیکاری را ضعیف می کند. در حال حاضر این مطالعه سعی نموده است با استفاده از تجربه ۱۷ ساله اتخاذ چارچوب هدف گذاری تورم توسط گروهی از کشورهای منتخب در سرتاسر جهان، ضمن معرفی این چارچوب و پرداختن به مبانی و ابعاد تئوریک و تجربی این نظام، با بکارگیری مجموعه ای از داده های پانل در فاصله زمانی ۲۰۰۶ - ۱۹۹۱ مربوط به گروهی از کشورها (هدف گذار تورم و غیر هدف گذار تورم)، اثرات اتخاذ چارچوب مورد بحث را بر روی مبادله بین تورم و بیکاری (منحنی فیلیپس) مورد بحث قرار دهد.

نتایج حاصل از بررسی نشان می دهد، که معرفی و اعلام اهداف تورمی در کشورهای هدف گذار تورم طی دوره مورد مطالعه، مبادله بین تورم و بیکاری را ضعیف کرده است.

واژه های کلیدی: سیاست پولی، هدف گذاری تورم، بیکاری، منحنی فیلیپس، تورم انتظاری

۱-۱- مقدمه

از سال‌ها پیش مطالعات مختلفی در زمینه مضرات تورم از جمله تأثیر سوء آن بر توزیع درآمد و افزایش نا اطمینانی در محیط اقتصاد انجام گرفته، همچنین کتب و مقالات مختلفی در این زمینه به ثبت رسیده است و سیاست‌های مختلفی جهت مقابله با این پدیده به کار گرفته شده است، در این میان سیاست‌های پولی همواره یکی از حیاتی‌ترین و اصلی‌ترین مسئولیتهای دولت بوده است. هدف نهایی سیاست‌های پولی تثبیت قیمت‌ها هست، از آن جا که تورم پایین و با ثبات برای رسیدن به رشد پایدار اقتصادی ضروری است و سیاست پولی نیز بدون شک مستقیم‌ترین عامل تأثیرگذار و تعیین‌کننده تورم می‌باشد. با به کارگیری و هدایت صحیح سیاست‌های پولی می‌توان ضمن دستیابی به تورم پایین و با ثبات به رشد اقتصادی پایداری نیز دست یافت، سیاست پولی انعطاف‌پذیرترین

ابزار برای رسیدن به اهداف میان مدت تثبیت می باشد. چرا که به سرعت می تواند در پاسخ به پیشرفتهای اقتصادی تعدیل و تنظیم شود.

توجه به چنین نقشی برای سیاست پولی، بانکهای مرکزی در کشورهای مختلف همواره مسئولیت سنگینی را برعهده داشته اند. بنابراین اقتصاددانان، سیاستگذاران و رؤسای بانکهای مرکزی در طول این سالها همواره در صدد توسعه ی استراتژیهای برای هدایت سیاست پولی بوده اند به صورتی که این استراتژیها نقایص مربوط به استراتژیهای سابق را برطرف کرده ، همچنین در ثبات و رشد مستمر آینده نیز نقشی برجسته و مفید داشته باشند، در این راستا، از ابتدای دهه ۹۰ استراتژی هدفگذاری تورم به عنوان چارچوبی برای هدایت سیاست به شدت مورد توجه اقتصاددانان و سیاستگذاران اقتصادی کشورها قرار گرفته است.

در سالهای اخیر، کشورهای بسیاری نیز به مطالعه برای بررسی شرایط لازم برای اتخاذ این چارچوب برای سیاست پولی در کشورشان پرداخته و در مسیر اتخاذ این چارچوب قرار گرفته اند از جمله ایالات متحده آمریکا ، چین ، جمهوری اسلواکی، اندونزی ، رومانی ، ترکیه و..... همچنین کشورهایی که به عنوان کاندید برای اتخاذ این چارچوب در نظر گرفته شده اند که عبارتند از کاستاریکا، آلبانی دومینیکن، اوگاندا، آذربایجان ، مولداوی ، سری لانکا ، زامبیا می باشند. در این قسمت حال به بررسی مسئله پژوهش می پردازیم.

۲-۱- مسأله پژوهش :

تورم و بیکاری هر دو پدیده ای هستند که جامعه بشری همواره با آن روبه رو است. تورم ناشی از وضعیتی است که در اقتصاد سطح عمومی قیمت ها به طور بی رویه یا بی تناسب، معنی دار و مداوم و غالباً به صورت غیر قابل بازگشت افزایش می یابد.

همه مردم از تورم شکایت می کنند و معتقدند که تورم پدیده ای نامطلوب است و مردم به این خاطر از تورم نگران اند که افزایش قیمت ها، قدرت خرید آن ها را پایین می آورد و آن ها را با مشکل مالی تأمین هزینه های جاری رو به رو می کند بنابراین سطح زندگی آنها را کاهش می دهد.

افزایش شدید قیمت ها باعث می شود که علاوه بر انقباض در ارزش واقعی پول ملی، ارزش واقعی دارائیه پولی را نیز کاهش می دهد، در حالت تورم شدید اقتصاد پولی تبدیل به اقتصاد تهاتری می شود، تورم مصرف را غیر منطقی و رفتار مصرف کنندگان را غیر عقلایی می کند، تورم شدید و پیش بینی نشده موجب انحراف منابع مالی از بخشهای تولیدی به غیر تولیدی می گردد و ظرفیت اقتصادی را کاهش می دهد. علمای اقتصاد در مورد تعریف تورم اتفاق نظر دارند اما در مورد علت آن اختلاف عقیده دارند. آدام اسمیت، باتیسیت سی، ریکاردو و میل معتقدند تورم یک پدیده پولی است ولی کینز و پیروانش گفتند تورم یک پدیده حقیقی است.

مفاهیم منحنی فیلیپس: منحنی فیلیپس رابطه معکوس بین تورم و بیکاری را بیان می کند، اگر دولت بخواهد از بیکاری کم کند تورم در اقتصاد بیشتر خواهد شد. اگر بخواهد از تورم بکاهد بیکاری بیشتر خواهد شد این نتایج حاکی از مفهوم نامطلوب منحنی فیلیپس هست. که براساس شیب نزولی آن دقیقاً قابل مشاهده است. هرگاه بخواهیم با اعمال سیاستهای اقتصادی لازم بیکاری را بکاهیم هزینه آن براساس شیب نزولی منحنی فیلیپس، تورم بیشتر خواهد بود.

برعکس اگر هدف ما مبارزه با تورم از طریق اعمال سیاستهای پولی یا مالی انقباضی باشد بیکاری بیشتر خواهد شد. از این لحاظ وجود منحنی فیلیپس کارایی سیاستهای پولی یا مالی کینزی را مورد سؤال قرار می دهد. و این نکته را مطرح می کند که زمانی که این دو مسئله به طور همزمان در اقتصاد وجود دارند این سیاستها فاقد کارایی لازم خواهند بود. در دهه های اخیر استراتژی هدفگذاری تورم به عنوان چارچوبی برای هدایت سیاست پولی به شدت مورد توجه اقتصاددانان بوده است. هدفگذاری تورم به عنوان ابزاری برای توضیح هزینه های سیاست پولی انبساطی به مردم معرفی شده که در آن تصمیمات سیاستی به وسیله مقایسه تورم آتی مورد انتظار با هدف اعلام شده برای تورم آغاز می گردد.

تحقیق حاضر اثر هدف گذاری تورم بر روی مبادله بین تورم و بیکاری در دو گروه از کشورها (هدف گذار تورم و غیر هدف گذار تورم) را مورد بررسی قرار می دهد.